

TIBBİ TERMİNOLOJİ

ÖĞR. GÖR. NESRİN SÖYLEMEZ

TIBBİ TERMINOLOJİ

HAFTALIK DERS PLANI

- 1.HAFTA: Tıbbi Terminolojiye giriş
- 2.HAFTA: Terminolojide telaffuz kuralları
- 3.HAFTA:Önekler, Sonekler
- 4.HAFTA:Labaratuvar ve Radyolojik Terimler
- 5.HAFTA:Hareket Sistemi Terimleri
- 6.HAFTA:Sinir Sistemi Terimleri
- 7.HAFTA:Dolaşım Sistemi Terimleri
- 8.HAFTA:Solunum Sistemi Terimleri**
- 9.HAFTA:Sindirim Sistemi Terimleri
- 10.HAFTA:Üriner Sistemi Terimleri
- 11.HAFTA:Genital Sistemi Terimleri
- 12.HAFTA: Endokrin Sistemi Terimleri
13. HAFTA: Duyu Sistemi Terimleri
- 14. HAFTA: Genel Tekrar**

TIBBİ DILIN EVRIMI VE KAPSAMI

~170k

Potansiyel Terim Kombinasyonu

Antik Kökler: Aristoteles ve Hipokrat döneminden günümüze taşınan Grekçe ve Latince temeller.

Standartlaşma (1895): "Nomina Anatomica" ile ilk küresel anatomi sözlüğü konsensüsü.

Modern Çağ (1998): "Terminologia Anatomica" yayını ile uluslararası veri birliği sağlandı.

Hata Payı Sıfır: Uzmanlar arasında %100 mutabakat ve kesin iletişim hedefi.

KELİME MİMARISI: TEMEL FORMÜL

ÖN EK (Prefix)

Yer, miktar, zaman veya konum belirtir. Kökün anlamını yönlendirir (örn. Hyper-).

KÖK (Root)

Anlamın kalbidir. Çoğunlukla organ veya doku adıdır. Her terimde en az bir kök bulunur.

SON EK (Suffix)

Durum, hastalık veya prosedür anlamı katar. Terimin sınıfını belirler (örn. -itis).

ÖN EK + KÖK + SON EK = TIBBİ TERİM

TERİM ANALİZ YÖNTEMİ: OKUMA SIRASI

- 1 Adım 1: Sonek (Suffix):** Okumaya en sondan başlanır (Örn: -itis = İltihap).
 - 2 Adım 2: Önek (Prefix):** En başa dönülür (Örn: Peri- = Çevresinde).
 - 3 Adım 3: Kök (Root):** Merkez anlam tanımlanır (Örn: Arthr = Eklem).
- = Sentez:** Periarthritis = "Eklem etrafında iltihaplanma".

YAPISAL VARYASYONLAR VE İSTISNALAR

Kategori	Örnek Terim	Yapısal Analiz	Anlamı
Ön Eki Olmayanlar	Hepatitis	[Hepato] + [-itis]	Karaciğer iltihabı
Kökü Olmayanlar	Neoplasm	[Neo-] + [-plasm]	Yeni şekillenme (tümör)
İki Köklü Olanlar	Osteoarthritis	[Osteo] + [Arthr] + [-itis]	Kemik ve eklem iltihabı

FONETİK MÜHENDİSLİĞİ: KAYNAŞTIRMA

Birleştirme Formu: İki sessiz harf arasına telaffuzu kolaylaştırmak için eklenen sesli harftir.

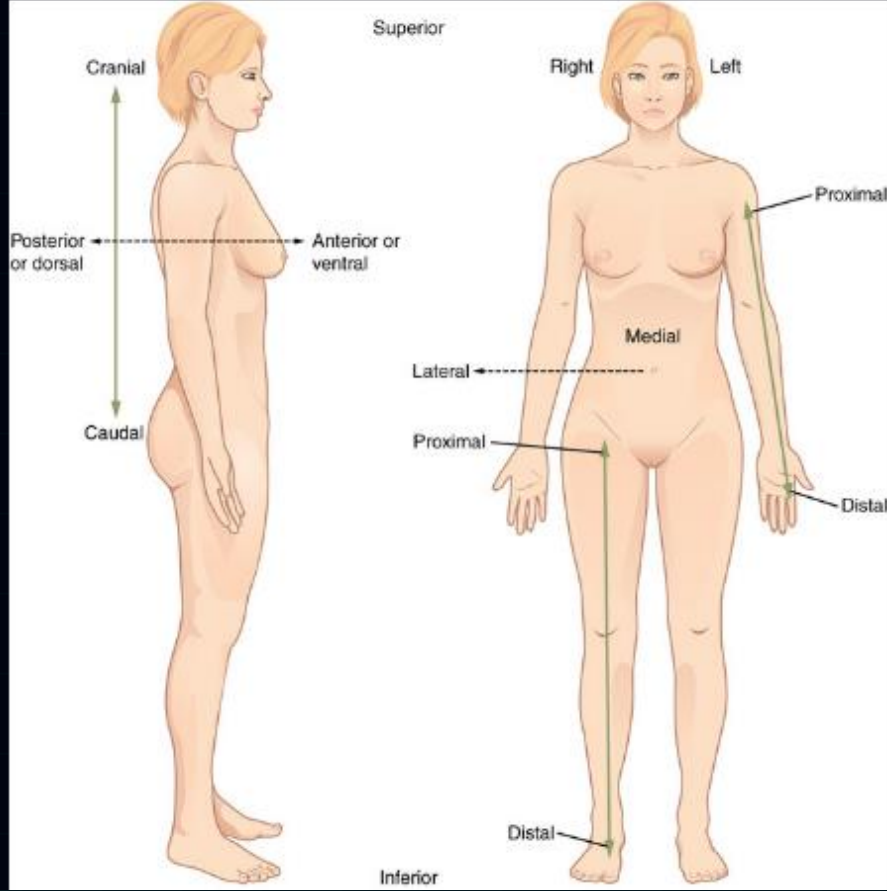
A En Yaygın Form: Çoğunlukla "-o-" harfi kullanılır.

Örnek: [angi] (damar) + [-o-] + [dermat] (deri) + [-itis] (iltihap) = **Angiodermatitis**.

Karmaşık Örnek: Gastroenteritis (Mide ve bağırsak iltihabı).

[gastr] + [-o-] + [enter] + [-it] = Gastroenterit

REFERANS NOKTASI: STANDART ANATOMİK DURUŞ

Temel Kriterler

Kişi ayakta dik durur, gözler karşıya bakar.

Kollar yanda, avuç içleri öne dönüktür.

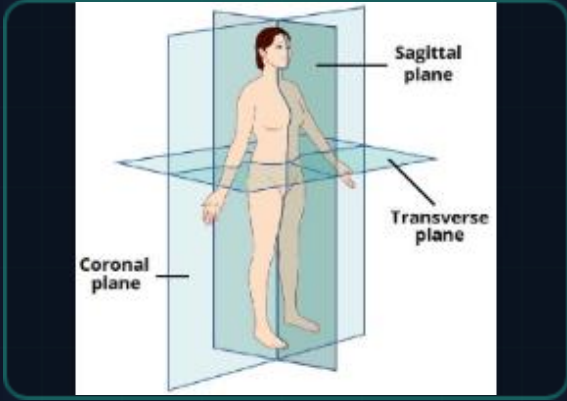

Sağ/Sol Paradoksu: "Sağ" ve "Sol" her zaman hastanın (süjenin) sağ ve soludur, gözlemcinin değil.

YÖN VEKTÖRLERİ VE KİYASLAMA MATRİSİ

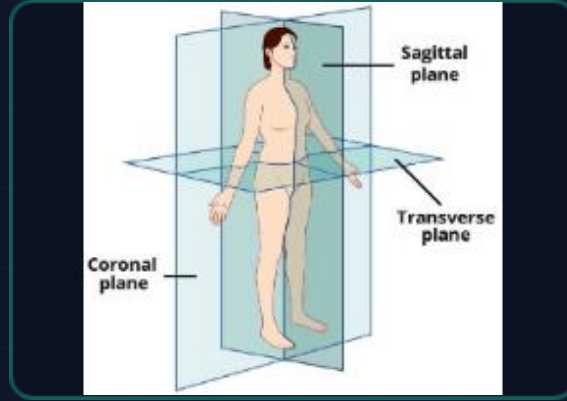
Eksen	Yön A (Anterior)	Yön B (Posterior)
Ön / Arka	Anterior (Ventral)	Posterior (Dorsal)
Üst / Alt	Superior (Sefalik)	Inferior (Kaudal)
Merkez / Uç	Proksimal (Gövdeye yakın)	Distal (Gövdeden uzak)
Derinlik	Superfisyal (Yüzeyel)	Profundus (Derin)

3 BOYUTLU MIMARI: ANATOMİK DÜZLEMLER

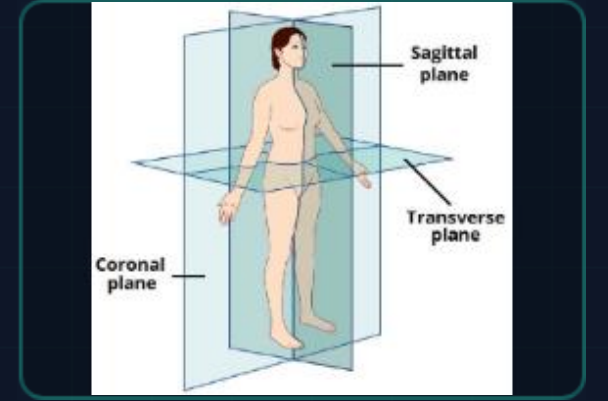
Sagittal Düzlem

Vücudu dikey olarak sağ ve sol parçalara ayırır. Tam orta hattaki "mid-sagittal"dir.

Koronal Düzlem

Vücudu anterior (ön) ve posterior (arka) olarak ikiye ayırır. (Frontal düzlem).

Transvers Düzlem

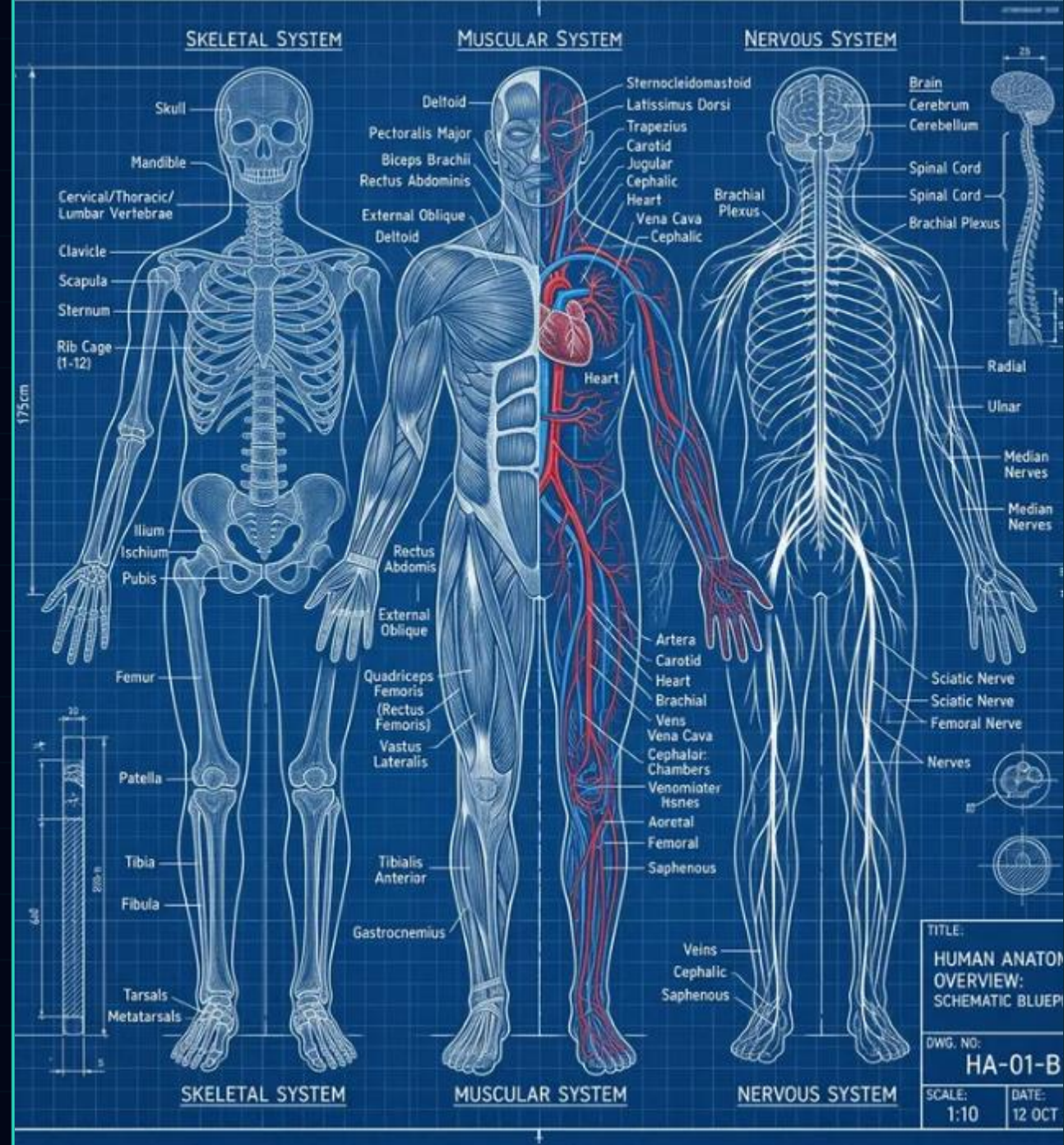
Vücudu superior (üst) ve inferior (alt) olarak iki yatay parçaya ayırır.

BÖLGESEL HARITALAMA

Sefalik Bölge: Kafa bölgesindeki "iç/dış" terminolojisini (Kranium, Facies, Oculus) yönetir.

Ekstremité: Üst ve alt uzuvların radyal/ulnar oryantasyonu.

Göbek Deliği (Umbilikus): Tüm vücut referans noktaları için merkezi kilit noktadır.

SINIFLANDIRMA:

ICD Kodları

Uluslararası Hastalık Sınıflandırması: Teşhislerin ve hastalıkların standart kodlarıdır.

- Mortalite/Morbidite istatistikleri
- Küresel sağlık takibi

BİR TEŞHİSİ ÇÖZÜMLEMEK: ICD SİSTEMİ

J45.0

Bronşiyal Astım Örneği

[J]: Organ Sistemi (Solunum Sistemi).

[45]: Spesifik Hastalık (Bronşiyal Astım).

[.0]: Detay/Varyant (Ağır Alerjik).

KLINİK KISALTMALAR: HEMATOLOJİ ÖRNEĞİ

Hastalıklar & Sendromlar	Lab & Testler
ITP: İmmün Trombositopeni	CRP: C-Reaktif Protein
HELLP: Hemoliz, Karaciğer Enz., Düşük Trombosit	LDH: Laktat Dehidrogenaz
TTP: Trombotik Trombositopenik Purpura	AFR: Akut Faz Reaktanı

VERİNİN EVRENSEL DÖNGÜSÜ

Kaynakça

- Ekinci, S. ve H. Hatipoğlu, G. (2010), Yüksekokullar için Tıbbi Terminoloji, Hatiboğlu Basım Yayım,
- Milli Eğitim Bakanlığı (2008), Tıbbi Terminoloji, MEGEP, Ankara.